

Gemeente Amsterdam
Bureau Onderzoek en Statistiek

Onveilige verkeerssituaties

Digitaal Panel West, meting 2

Projectnummer: 11247

In opdracht van: Stadsdeel West

S. Poppelaars MSc
Drs. Rogier van der Groep

Oudezijds Voorburgwal 300
1012 GL Amsterdam
Telefoon 020 251 0442
r.groep@os.amsterdam.nl

Postbus 658
1000 AR Amsterdam
Fax 020 251 0444
www.os.amsterdam.nl

Amsterdam, april 2012

Inhoud

Inleiding	5
1 Verkeersonveilige locaties West	7
1.1 Fiets meest gebruikte vervoersmiddel	7
1.2 Vooral fietsers gezien als kwetsbaar in het verkeer	8
1.3 Snor- en bromfietsers gevaarlijkste verkeersdeelnemers	9
1.4 Top 10 onveiligste verkeerslocaties	9
1.5 Onveilige verkeerssituaties vaak onoverzichtelijk	11
1.6 Diverse oplossingen voor gevaarlijke verkeerssituaties	12
1.7 Ook bij de onveiligste plekken met name fietsers kwetsbaar	13
1.8 Gevaar verkeerslocaties niet aan tijdstip gebonden	14

Inleiding

Inleiding

In deze rapportage zijn de uitkomsten van de tweede meting van Digitaal Panel West besproken over onveilige verkeerssituaties in het stadsdeel. Bewoners is ondermeer gevraagd de meest onveilige verkeerssituaties van het stadsdeel te noemen en aan te geven wie de meest kwetsbare verkeersdeelnemers zijn.

Respons en methode

Van ongeveer 1500 panelleden hebben 799 de vragenlijst ingevuld. Van 19 maart tot 2 april kon men de vragenlijst invullen.

Fietsers het meest kwetsbaar, brommers het grootste gevaar

Bewoners van West zien fietsers als meest kwetsbare verkeersdeelnemer. De verkeersdeelnemers die volgens de bewoners voor extra gevaar zorgen zijn vooral snor- en bromfietsers.

Overtoom – 1^e Constatijn Huygensstraat het meest onveilig bevonden

De verkeerslocatie die door de bewoners het vaakst wordt genoemd als meest onveilig is de kruising tussen de Overtoom en de 1^e Constatijn Huygenstraat. De straat die het vaakst werd genoemd als meest onveilig is de Kinkerstraat.

Onduidelijkheid zorgt voor onveilige situaties

De oorzaken voor het gevaar op de onveiligste locaties zijn divers. De meeste genoemde oorzaak is dat de verkeerssituatie onoverzichtelijk of onduidelijk is. Andere veel genoemde oorzaken zijn slechte oversteekplaats en kruisingen, asociaal rijgedrag en te hard rijden. Net als bij de oorzaken van het gevaar zijn de gegeven oplossingen van de bewoners divers. De meest genoemde oplossing voor het gevaar is gericht op het verduidelijken en overzichtelijker maken van de verkeerssituatie. Voorbeelden hiervan zijn betere belijning, duidelijke voorrang signalen en betere scheiding van de verkeersdeelnemers. Andere aangedragen oplossingen zijn het strenger controleren en handhaven van de verkeersregels en het verbeteren van de bestaande stoplichten.

Conclusie: gezinssituatie en leeftijd beïnvloeden oordeel over straten en kruispunten

De hierboven beschreven subjectieve onveiligheidsgevoelens van de bewoners zijn in sommige gevallen afhankelijk van achtergrondvariabelen zoals leeftijd en het hebben van kinderen. Vaak 'kijkt' men vanuit de eigen situatie met als gevolg dat panelleden die veel fietsen (en die zitten relatief veel in het panel) aangeven dat fietsers het meest kwetsbaar zijn terwijl panelleden die vaak lopen (bijvoorbeeld ouderen) aangeven dat voetgangers het kwetsbaarst zijn.

Daarnaast lijken bewoners geneigd een onveilige locatie te noemen die in de buurt ligt waar men woont. Dit ligt uiteraard voor de hand omdat bewoners in het algemeen geen volledig beeld hebben van de objectieve veiligheid van kruispunten in het stadsdeel, maar

Onveilige verkeerssituaties

aan de hand van bepaalde routes die zij nemen de onoverzichtelijke en drukke punten eruit pikken.

1 Verkeersonveilige locaties West

In het eerste deel van het rapport wordt besproken hoe bewoners en bezoekers zich in het stadsdeel verplaatsen. Vervolgens komt aan de orde wie de bewoners van West zien als kwetsbare of juist gevaarlijke verkeersdeelnemers. Tot slot gaat het rapport in op de onveiligste locaties van het stadsdeel. Hierbij draait het om wat deze locaties zo onveilig maakt, voor wie, wanneer en welke oplossingen er worden aangedragen.

1.1 Fiets meest gebruikte vervoersmiddel

De bewoners van West verplaatsen zich meestal lopend of fietsend door het stadsdeel. Een grote meerderheid van de bewoners verplaatst zich minimaal 1 keer per week met de fiets door het stadsdeel (zie tabel 1.1). Een bijna even groot deel van de bewoners verplaatst zich regelmatig lopend door het stadsdeel. De auto en het openbaar vervoer worden door een kleiner, maar toch nog een aanzienlijk deel van de bewoners gebruikt. Tot slot is er een kleine minderheid die zich regelmatig op een andere wijze verplaatst dan de gegeven opties. Deze overige genoemde vervoerswijze zijn onder andere de scootmobiel en de taxi.

Tabel 1.1 Gebruik vervoersmiddel in stadsdeel West, procenten (n=799)

	%
fiets	90
lopend	87
auto	41
openbaar vervoer	33
bromfiets	1
snorfiets	2
motorfiets	1
anders	<1

Het hebben van kinderen en de leeftijd van bewoners zijn van invloed op de wijze van verplaatsing. Bewoners met kinderen (97%) verplaatsen zich vaker wekelijks met de fiets dan bewoners zonder kinderen (87%). Verder verplaatsen bewoners onder de 35 jaar (97%) zich vaker wekelijks met de fiets dan bewoners tussen de 35 en 64 jaar (89%) en 65-plussers (77%).

1.2 Vooral fietsers gezien als kwetsbaar in het verkeer

Bewoners van West vinden fietsers de kwetsbaarste verkeersdeelnemers (zie tabel 1.2). Iets meer dan de helft van de respondenten noemt hen de meest kwetsbare groep verkeersdeelnemers in het stadsdeel. Ruim een kwart van de bewoners zegt voetgangers het meest kwetsbaar te vinden. Een klein deel van de bewoners noemt specifieke groepen zoals kinderen en ouderen. Bijna niemand van de bewoners noemt automobilisten als meest kwetsbaar. Bij de categorie 'anders' gaat het voornamelijk om brom- en snorfietsers en motorrijders.

Tabel 1.2 Meest kwetsbare groep verkeersdeelnemers, procenten (n=799)

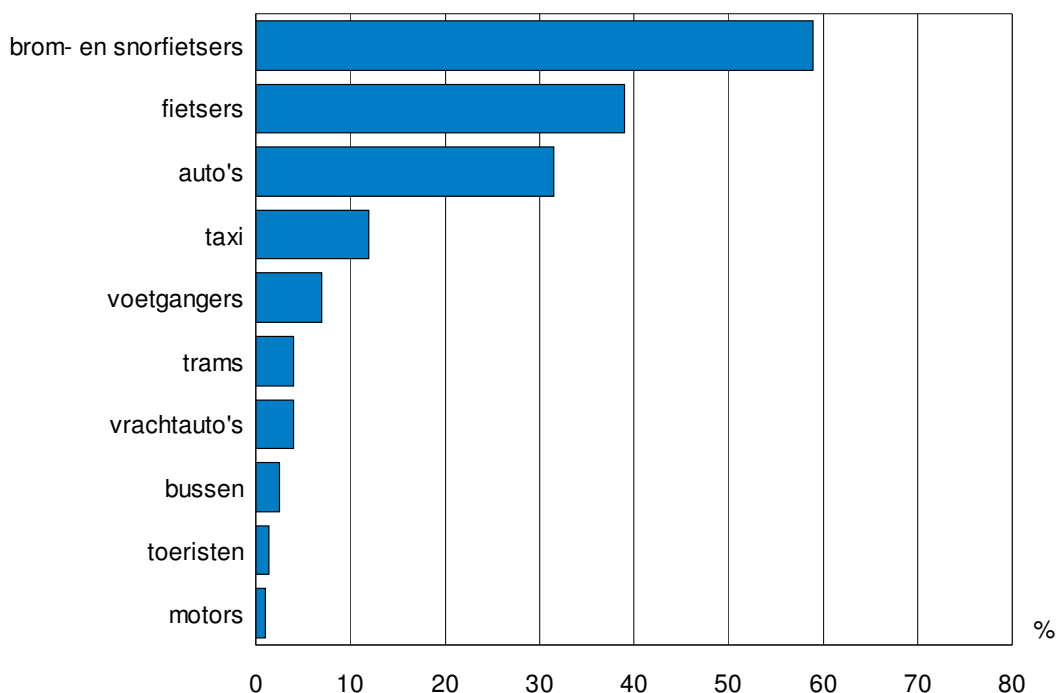
	%
fietsers	56
voetgangers	27
kinderen	3
ouderen en gehandicapten	2
automobilisten	<1
anders	2
geen specifieke groep	10
totaal	100

De leeftijd van de bewoners is van invloed op de beoordeelde kwetsbaarheid van de verschillende type verkeersdeelnemers. Ouderen (65+) vinden vaker (47%) dat voetgangers een verhoogd risico lopen in het verkeer dan de leeftijdsgroepen 35 t/m 64 jaar (27%) en 18 t/m 34 jaar (20%). Jongeren (18 t/m 34 jaar) vinden juist vaker dat fietsers extra gevaar lopen in het verkeer (66%; tegenover 55% bij 35 t/m 64 jaar en 40% bij 65+). Hieruit blijkt dat veel panelleden hun eigen verkeerssituatie dus als kwetsbaar beschouwen.

1.3 Snor- en bromfietsers gevaarlijkste verkeersdeelnemers

Snor- en bromfietsen zorgen volgens de bewoners van West het meest voor extra gevaar in verkeerssituaties binnen het stadsdeel (zie figuur 1.3). Een kleine meerderheid van de bewoners (59%) noemt snor- en bromfietsen als extra gevaarlijke verkeersdeelnemers. Op de tweede plaats staan fietsers (39%) gevolgd door auto's (31%). Ruim een op de tien bewoners noemt taxi's als extra gevaarlijke verkeersdeelnemers.

Figuur 1.3 Verkeerdeelnemers die voor gevaar zorgen (n=799)

Het hebben van kinderen heeft invloed op wie als extra gevaarlijke verkeersdeelnemers worden gezien. Bewoners met kinderen (43%) vinden vaker dat auto's voor extra gevaar zorgen dan bewoners zonder kinderen (29%). Andersom vinden bewoners zonder kinderen (44%) vaker dat fietsers voor veel gevaar zorgen dan bewoners zonder kinderen (37%).

1.4 Top 10 onveiligste verkeerslocaties

De verkeerslocatie die door de bewoners van stadsdeel West als het onveiligst wordt gezien is de kruising tussen de Overtoom en de 1^e Constantijn Huygenstraat. Zes procent van de ondervraagde bewoners ziet deze specifieke locatie als het meest onveilig. Op de tweede en derde plek staan de kruising tussen de De Clercqstraat en de Bilderdijkstraat (5%) en de kruising tussen de Kinkerstraat en de Bilderdijkstraat (5%). In totaal noemt bijna een derde (31%) van de bewoners een locatie uit de top 10 van de onveiligste locaties.

Top 10:

- 1: kruispunt Overtoom, 1e Constantijn Huygenstraat (n=42)
- 2: kruispunt De Clercqstraat, Bilderdijkstraat (n=35)
- 3: kruispunt Kinkerstraat, Bilderdijkstraat (n=34)
- 4: kruispunt Marnixstraat, Marnixplein (n=27)
- 5: kruispunt Jan Evertsenstraat, Mercatorplein (n=21)
- 6: kruispunt Kinkerstraat, Jan Pieter Heijestraat (n=13)
- 7: kruispunt Haarlemmerplein (n=12)
- 8: rotonde Hugo de Grootplein (n=10)
- 9: kruispunt De Clercqstraat, Nassaukade (n=9)
- 10: kruispunt Kinkerstraat, Ten Katestraat (n=8).

Een deel van de bewoners noemt als onveiligste verkeerslocatie een specifiek kruispunt of rotonde. Andere bewoners noemen een hele straat of een groot gedeelte daarvan. Deze laatste groep is niet meegenomen bij de top 10 van meest onveilige locaties. Als wordt gekeken naar de meest genoemde straat (inclusief specifieke locaties) staat de Kinkerstraat op de eerste plaats (zie tabel 1.4). Vijftien procent van de bewoners noemt deze straat of een specifieke plek in deze straat als de meest onveilige verkeerslocatie. De Overtoom (13%) en de Bilderdijkstraat (12%) staan op de tweede en derde plek.

Tabel 1.4 Top 10 meest genoemde straten bij de onveiligste locaties, aantallen (n=799)

	abs.
Kinkerstraat	105
Overtoom	85
Bilderdijkstraat	82
Jan Evertsenstraat	62
De Clercqstraat	60
Jan van Galenstraat	53
Marnixstraat	47
Nassaukade	46
1e Constantijn Huygenstraat	42
Haarlemmerweg	41
Hoofdweg	30

1.5 Onveilige verkeerssituaties vaak onoverzichtelijk

De oorzaken van het gevaar, op de volgens de bewoners meest onveilig verkeerslocaties, zijn divers (zie tabel 1.5). De meest genoemde oorzaak is dat de verkeerssituatie onduidelijk of onoverzichtelijk is. Andere oorzaken die door een substantieel deel van de bewoners wordt genoemd zijn slechte oversteekplaats/kruising, asociaal rijgedrag/geen voorrang verlenen en te hard rijden.

Tabel 1.5 Oorzaken van gevaar op de meest onveilige verkeerslocaties, procenten (n=799)

	%
onduidelijke/onoverzichtelijke verkeerssituatie	39
slechte oversteekplaats/kruising (bijv. door slecht afgestelde stoplichten)	22
geen voorrang verlenen / asociaal rijgedrag	20
wordt te hard gereden (auto's/brommers/trams/fietsers)	19
te weinig ruimte op straat/te druk	16
door rood rijden (auto's+scooters)	14
teveel verkeersstromen tegelijkertijd	12
afslaand verkeer i.c.m. rechtdoorgaand verkeer	9
geen stoplicht/zebrapad	6
slecht/geen (vrijstaand) fietspad	5
scooters/brommers/fietsers/auto's rijden en/of parkeren op de stoep	4
wordt tegen het verkeer in gereden	2
veel kinderen/school in de buurt	2
gevaarlijk voor voetgangers	2

1.6 Diverse oplossingen voor gevaarlijke verkeerssituaties

De meest genoemde oplossing voor het gevaar op de onveilige verkeerslocatie is het creëren van duidelijkheid en overzicht (zie tabel 1.6). Voorbeelden die hierbij genoemd worden zijn betere belijning, duidelijke voorrang signalen en betere scheiding van de verkeersdeelnemers. Dit sluit aan op de meeste genoemde oorzaak van het gevaar in de verkeerssituatie, namelijk onduidelijke en onoverzichtelijke verkeerssituaties. Op de tweede plaats staat het strenger controleren en handhaven van de verkeersregels. Ook het verbeteren van de bestaande stoplichten en een betere indeling van de verkeerssituatie wordt door een aanzienlijk deel van de respondenten genoemd.

Tabel 1.6 Genoemde oplossingen voor de onveiligste locaties, procenten (n=799)

	%
duidelijkheid en overzichtelijkheid creëren (belijning, voorrang, vrijliggend fietspad etc.)	27
strengere handhaving en controle verkeersregels	21
verbeteren bestaande stoplichten (beter afstellen, etc.)	19
indeling verbeteren (bijv. kruisingen, parkeerplaatsen)	18
verkeerslichten/stoplichten plaatsen	12
snelheidsverlagende maatregelen (bijv. drempels, lagere max. snelheid, etc.)	8
rotonde (aanleggen / weghalen)	6
meer ruimte voor fietsers	6
rotonde (aanleggen / weghalen)	6
zebrapad(en) aanleggen	4
mentaliteitsverandering / gedrag van mensen	4
waarschuwborden, -signalen / verkeersborden plaatsen	3
eenrichtingsverkeer	1
overig	8
geen idee, lastig te zeggen	5

1.7 Ook bij de onveiligste plekken met name fietsers kwetsbaar

Ook bij de onveiligste verkeerslocaties worden fietsers het vaakst gezien als extra kwetsbaar. Een ruime meerderheid (85%) van de bewoners zegt dat fietsers een verhoogd risico lopen in de door hen aangedragen verkeerslocatie (zie tabel 1.7). Ook voetgangers worden door een (kleine) meerderheid (56%) van de bewoners als extra kwetsbaar gezien bij de onveiligste verkeerssituatie. Een vijfde van de bewoners vindt dat automobilisten een verhoogd risico lopen. Een klein deel van de respondenten geeft een antwoord dat afwijkt van de genoemde opties. Dit zijn onder andere ouderen, kinderen en brom- en snorfietsers.

Tabel 1.7 Verkeersdeelnemers met verhoogd risico in de onveiligste locaties, procenten (n=799)

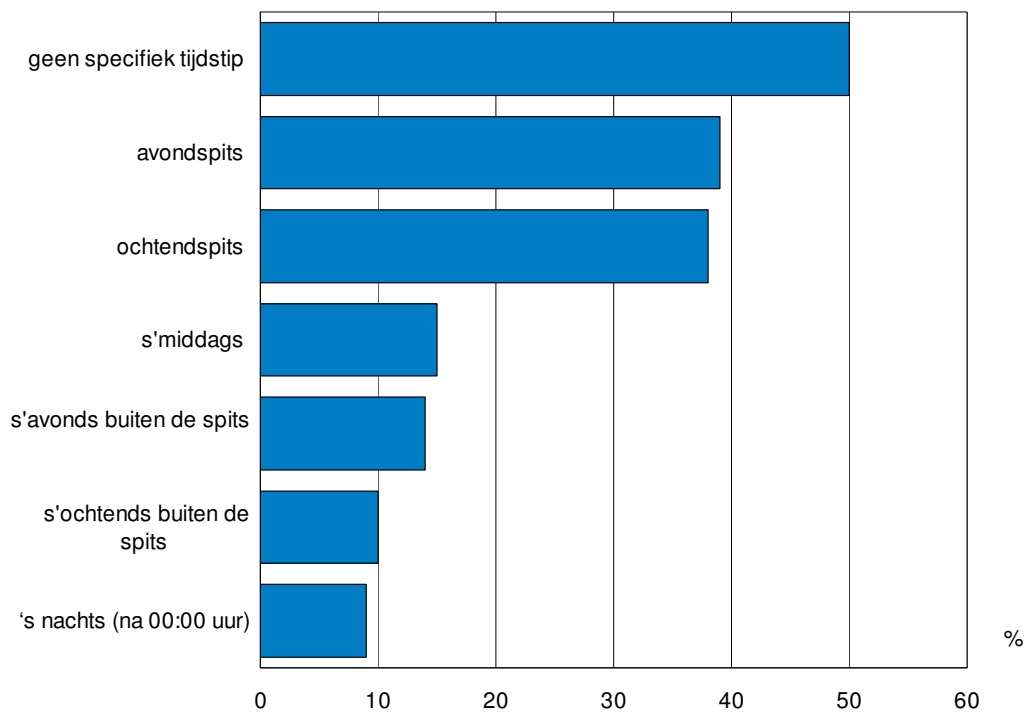
	%
fietsers	85
voetgangers	59
automobilisten	19
anders	7
niet specifiek een groep	5

Leeftijd en het hebben van kinderen spelen ook hier een rol bij de beoordeelde kwetsbaarheid van de verschillende verkeersdeelnemers. Ouderen (65+) en bewoners met kinderen vinden vaker dat voetgangers een verhoogd risico lopen dan andere leeftijdsgroepen en bewoners zonder kinderen.

1.8 Gevaar verkeerslocaties niet aan tijdstip gebonden

De helft van de bewoners vindt dat het gevaar op de genoemde verkeerslocatie niet verbonden is aan een bepaald tijdstip (zie figuur 1.8). De bewoners die wel vinden dat de onveiligheid aan een bepaald tijdstip verbonden is noemen meestal de ochtend of avondspits. Met name ouders met kinderen vinden vaker de ochtendspits extra gevaarlijk. Dit heeft waarschijnlijk te maken met het wegbrengen van de kinderen naar school.

Figuur 1.8 Tijdstip waarop de locatie extra gevaarlijk is, procenten (n=799)

Vragenlijst Verkeersonveilige locaties stadsdeel West

Zouden we u daar een paar vragen over mogen stellen? De vragenlijst duurt ongeveer 5 minuten.

1 We willen u allereerst enkele vragen stellen over uw verkeersdeelname in stadsdeel West. Op welke wijze verplaatst u zich regelmatig (minimaal één keer per week) in stadsdeel West?

Meerdere antwoorden mogelijk

- 1 lopend
- 2 fietsend
- 3 met de auto
- 4 met een bromfiets (herkenbaar aan een geel kenteken)
- 5 met een snorfiets (herkenbaar aan een blauw kenteken)
- 6 met het openbaar vervoer
- 7 anders, namelijk _____
- 8 weet niet, geen antwoord

2 Dan volgen nu enkele vragen over de verkeersveiligheid in stadsdeel West.

Zijn er volgens u bepaalde verkeersdeelnemers (bijvoorbeeld voetgangers, trams) die zorgen voor onveilige verkeerssituaties in stadsdeel West?

- 1 ja, namelijk _____
- 2 nee
- 3 weet ik niet

3 Wat is volgens u de meest kwetsbare groep verkeersdeelnemers in het stadsdeel?

- 1 voetgangers
- 2 fietsers
- 3 automobilisten
- 4 anders, namelijk _____
- 5 niet specifiek één groep
- 6 weet ik niet

4 Wat is volgens u de meest onveilige verkeerslocatie in stadsdeel West?

ENQ: Noteer straatnamen van de locatie. Bij gebrek aan straatnamen, geef dan om een beschrijving van de locatie (denk bijvoorbeeld aan namen van dichtstbijzijnde cafés, winkels, bezienswaardigheden, etc.)

5 Voor wie is deze locatie volgens u onveilig? Meerdere antwoorden mogelijk

- 1 voetgangers
- 2 fietsers
- 3 automobilisten
- 4 anders, namelijk _____
- 5 niet specifiek één groep
- 6 weet ik niet

6 Wat is er volgens u zo onveilig aan deze verkeerssituatie?

7 Is er een specifiek tijdstip(pen) waarop u deze locatie (extra) onveilig vindt? Meerdere antwoorden mogelijk

- 1 in de ochtend tijdens de spits (7:00 - 9:00 uur)
- 2 in de ochtend buiten de spits
- 3 in de middag tijdens de spits (16:00 - 18:00 uur)
- 4 in de middag buiten de spits
- 5 s avonds
- 6 s nachts (na 00:00 uur)
- 7 geen specifiek tijdstip

Onveilige verkeerssituaties

8 Wat zou er volgens u moeten veranderen om deze locatie veiliger te maken?

9 Zijn er nog andere locatie in het stadsdeel die u onveilig vindt qua verkeer? Zo ja zou u de straatnamen van deze locaties kunnen noemen. U mag zoveel locaties noteren als u wilt.

- 1 Locatie 1:
- 2 Locatie 2:
- 3 Locatie 3:
- 4 Locatie 4:
- 5 Locatie 5:
- 6 Locatie 6:
- 7 Locatie 7:
- 8 Locatie 8:
- 9 Locatie 9:
- 10 Locatie 10:
- 11 nee *ga naar vraag 13*

**10 U gaf aan de locatie (invullen locatie 1, 2, 3 etc.) onveilig te vinden
Wat is er volgens u zo onveilig aan deze verkeerssituatie?**

11 Wat zou er volgens u moeten veranderen om deze locatie veiliger te maken?

12 Is er naast de eerder genoemde locaties nog een andere locatie in het stadsdeel die u onveilig vindt qua verkeer?

- 1 ja weer vanaf vraag 9
- 2 nee *ga naar vraag 13*

Tot slot nog een aantal achtergrondvragen voor u.

13 Heeft u thuiswonende kinderen onder de 18 jaar? Indien ja, noteer het aantal kinderen per leeftijdscategorie

- 1 Nee
- 2 Ja, kinderen in de leeftijd van 0-3 jaar
- 3 Ja, kinderen in de leeftijd van 4-12 jaar
- 4 Ja, kinderen in de leeftijd van 13-17 jaar
- 5 Weet niet, geen antwoord

14 Wat is uw leeftijd?

15 Wat is uw postcode?

16 Wat is uw geslacht?

- 1 man
- 2 vrouw

17 Hebt u nog suggesties en/of opmerkingen naar aanleiding van dit onderzoek?

Dit waren onze vragen. Hartelijk dank voor uw medewerking.